

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀρ. 10.—Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ
φρ. χρ. 10.

20 λεπτά τὸ φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στὰ κίθκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμόνοιας, Ἐθν. Τραπεζῆς Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιόδρομου, (Ὁφθαλμιατρεῖο), Βουλῆς, Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), Ἐξάρχεια, στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ὁδὸς Σταδίου, ἀντικρὺ στὴ Βουλῇ). Στὸ Βόλο βιβλιοπωλεῖο Χριστόπουλου.

Ἡ συνδρομὴ πληρώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἐνὸς χρόνου πάντα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Καλλιέργεια ληστείας — Οἱ Κινεζοῖάπωνες —
Τί πρέπει νὰ γίνει — Κάποιος Καϊριανὸς
καταγκιόζης.

ΣΚΟΤΩΘΗΚΕ καὶ ὁ ληστὴς Σαντᾶς. Καὶ τὸ περίεργον εἶναι πὺν σκοτώθηκε λίγες μέρες ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἐπικήρυξή του, δηλ. ἀπὸ τὴ μέρα πού ἡ Πολιτεία διατίμησε τὸ κ' φᾶλι του δυὸ χιλιάδες δραχμῆς. Πάνον σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα καὶ μπορεῖ νὰ πει κανεὶς, καὶ νὰ συμπεράνει. Ὅσο ἡ Πολιτεία δὲν πλέρωνε λεφτὰ, ὁ Σαντᾶς οὕτε σκοτώνονταν, οὕτε πιανόταν. Τὸ «δὲν πλέρωνε λεφτὰ» ἔρχεται ἔτσι, σὰ ρητορικὸ σῆμα νὰ ποῦμε. Γιατὶ ἡ Πολιτεία πλερώνει πάντα, καὶ πλερώνει ἀκριβὰ, γιὰ νὰχε ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικούς καὶ στρατιώτες, γιὰ νὰχε ἀνθρώπους πού νὰ ξεπαστρέουν τοὺς διάφορους Σαντάδες καὶ τοὺς ἄλλους κατσικοιλῆφτες. χωρὶς νὰν τοὺς πλερώνει ξεχωριστὰ γι' αὐτὴ τὴ δουλιὰ. Ἀν ἔξεραμε οἱ Ρωμιοὶ τί θὰ πει καθῆκον καὶ πὺς πρέπει νὰ ἐκπληρώνεται, τὰ πράματα θὰ γινόντουσαν ὅπως τὰ λέμε. Ἐπειδὴ ὅμως ἔτυχε νὰ μὴν τίς πολυτιμώσουμε αὐτὲς τίς μικροῦ ποχρώσες κ' ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ μὴ μᾶς τίς διδάξουν, γίνονται, ὅλα στραβὰ καὶ ἀνάποδα, ὅπως γίνονται.

Πᾶν νὰ πιστέψει κανεὶς καὶ τοῦτο πὺν φαίνεται κάπως παράξενο, πὺν εἶναι ὅμως καὶ ἀληθινὸ. Πὺς δηλ. καθὼς οἱ ἐπιστήμονες καλλιερгоύν τὰ μικρὸβία στὴ τζελανίνα γιὰ ἐπιστημονικὲς τοὺς δουλιές, καλλιερгоύν κ' οἱ ἀποσπασματάρχες τὴ ληστεία γιὰ ἐμπορικὺς σκοποὺς, ἀφοῦ μὲν ἐπικερυχεῖ τὸ κεφάλι κάθε ληστή, ἀμέσως τὸ κεφάλι αὐτὸ θὰ πέσει. Ὅ,τι ἔγινε τώρα μὲ τὸ Σαντᾶ, ἔγινε πρωτίστως μὲ τοσοῦς

ἄλλους ληστὲς καὶ θὰ γίνει ἀργότερα μὲ περισσότερους. Νὰ τὰ χάλα μας.

★

ΑΝΑΓΟΥΛΑ σὲ πιάνει δὲ διαβάξεις κάθε λίγο καὶ λιγάκι στὶς ἐφημερίδες γιὰ τοὺς περίφημους Ἰάπωνες, ὅπως βαφτιστῆκανε, χωρὶς κανένα λόγο, ὁ κ. Πρωτοπαπαδάκης καὶ μερικοὶ ἄλλοι βουλευτὰδες μας. Γιατὶ Ἰάπωνες; Γιατὶ, λέει, ξεχωρίζουν ἀπὸ τοὺς ἄλλους, εἶναι προοδευτικοί, φιλελεύθεροι, ἐργατικοὶ κτλ. Τὸ ἂν εἶναι ἀλήθεια ἢ ὄχι αὐτό, τὸ εἶδαμε προχθὲς ἀκόμα δταν ἔνοιζε τὸ χρυσὸ του στόμα ὁ κ. Πρωτοπαπαδάκης νὰ μιλήσει γιὰ τὸ Γλωσσικὸ ζήτημα καὶ γιὰ τὸν κ. Ψυχάρη καὶ μίλησε, ὄχι σὰν Ἰάπωνας, ἀλλὰ σὰν Κινέζος.

Γιαπωνέζικη Πρεσβεία δὲν ὑπάρχει, θαρροῦμε, στὴν Ἀθήνα, γιατί τότε θάχαμε καμιά διπλωματικὴ καὶ βαρύνουσα νῶτα.

★

ΧΡΟΝΟΣ ζυγώνει, δὲ δὲν πέρασε κιόλας, ἀπὸ τότε πὺν βρίσκονται δὲ οἱ δυὸ Ἕλληνες ἀξιωματικοὶ πὺν φύγανε ἀπὸ τὸ Βουργάριο στρατὸ κ' ἤρθανε νὰ καταταχτοῦν στὸ δικόνε μας, καὶ ὅμως ἡ Κυβέρνηση σὰ νὰ δυσκολεύεται νὰν τοὺς κατατάξει καὶ βρίσκει κάθε μέρα καὶ καινούρια ἐμπόδια.

Ἀφίνοντας τὸν πατριωτισμὸν κατ'ἐμέρος, νομίζουμε πὺς μιὰ ὥρ' ἀργύτερα ἔπρεπε νὰ καταταχτοῦν στὸ στρατὸ μας οἱ δυὸ ἀξιωματικοί, ἀφοῦ ὑπερατήσανε στὸ Βουργάριο στρατό, πὺναι ἀπὸ τὰ καλύτερα στρατιωτικὰ σχολεῖα τοῦ κόσμου. Ἀν ἔχει ἀντιλογία ὁ κ. Θεοτόκης, εἴμαστε πρόθυμοι νὰν τὴν ἀκούσουμε.

★

ΚΑΠΙΟΣ καταγκιόζης ἀπὸ τὸ Κάϊρο κοροϊδεύει σὲ κά-πια Καϊριανὴ φημερίδα τὸν ὕμνον τοῦ Παλαμᾶ στὸ Γαρι-βάδην, λέγοντας πὺς δὲ μᾶς ἔφταιξε σὲ τίποτα ὁ Γαριβάδης γιὰ νὰ τοῦ κάνουμε ποιήματα.

Βέβαια, τὰ τέττα ποιήματα δὲ γράφονται γιὰ τοὺς καταγκιόζης καὶ ὅ,τι καὶ ἄ γραφεῖ ἢ εἰπωθεῖ ἀπὸ τοὺς τέ-τιους τὸ βρίσκουμε φυσικώτατο.

ΑΝΑΜΕΣΑ ΖΩΗ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟ

A

Ἐρμος πάλι ἀπόμεινα
μέσ' στὴν ἐρημιὰ μου,
ἔρμος καὶ στὰ νιάτα μου
καὶ στὰ γηραιά μου.

Ἦλιος πὺν ξεψύχησε
γιὰ πὺν τώρα βγαίνει,
πὺν ἔχασε τὴ δύναμη,
καὶ πὺν δὲ θερμαίνει.

Κρέβει με δλόπυκνο
πάντα τὸ σκοτάδι,
καὶ ἂν ἡ μέρα πρόβαλε,
γύρω μου εἶναι βράδι.

Καὶ γυρνῶ ἀσυντρόφιστος
μ' ὁδηγὸ τὸν πόνο
γιὰ νὰ ζήσω ἀδύνατο,
μὰ οὔτε κοὶ τελειῶνω.

B

Κοιτάζω ἐμπρός, σκοτεινιασμένα
παντάγωνα τὰ μέλλοντά μου
κοιτάζω πίσω, ρημαγμένα
τὰ δ,τι ἔπλασε ἡ φαντασίά μου.

Μὰ μ' ὅλο τοῦτο προβατάω
καὶ τί γυρεύω δὲ γνωρίζω,
νὰ χτίσω σπιτι πολεμῶ,
καὶ σὰν τὸ χτίσω τὸ γκρεμίζω.

Παιδὶ τῆς μπόρας, θεριμμένος
στὴ μάνητα καὶ στ' ἀγριοβόρια,
στὴ γῇ εἶμαι ἕνας φυλακισμένος
καὶ σκάνω ἀπὸ τὴ στενοχώρια.

Καὶ μοδρεχεται ἔτσι μὲν ἀγούλια
μ' ἀντρεῖ τὰ σίδερα νὰ σπᾶσω,
καὶ πείνοντας τὸν πάνω δρόμο
γιὰ καὶ πὺν πλάστηκα νὰ φτάσω.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΜΕΛ

ΟΙ ΚΡΙΤΙΚΟΙ ΜΑΣ

(Γράμμα στὸν κ. Ζαχ. Παπαντωνίου)

Ζαχαρία μου,

Διάβασα τὴν ὁμορφὴν κριτικὴ σου, τὴ χαριτωμένη, στὴν «Ἀκρόπολη» γιὰ τὴν «Ἀνθρωπο τῆς ἡμέρας», τὴ διάβασα δυὸ τρεῖς φορές, τὴ ρούφηξα καὶ σὲ λυπήθηκα κατὰκαρδία, κακόμοιρε. Τί σοῦρθε νὰ πεις πὺς τὸ ἔργο τοῦ ἀγκνητοῦ μας φίλου Τίμου Μωραΐτην δὲν εἶναι ἀριστουργημα; Τί σοῦρθε νὰννη-θεῖς τὴν ὑπέροχη ἀξία του; Τί σοῦρθε τὸ κάτου κά-του νὰ φκνεῖς κακός, διαψεύδοντας ἔτσι τὸ μελοζα-χαρένιο ὄνομά σου;

Ἄλλοι μόνό σου καὶ τρισαλλοῖ μόνον. Κακὸ δρόμο πῆρες παιδί μου, καὶ σὲ κλαίω. Ὅσο εἶναι ἀκόμα καιρὸς παρὰ τὸν καὶ ἀνάκρουσε πρῶμνην (καλὰ τὸ

μαὶ γιὰ νὰ γειάνω. Ἀλήθεια, δὲ σταναχωριόμυαι διόλου, θὰ σὰς πῶ μάλιστα πὺς καιρὸς δὲ μὲ ἀπομνήσκει γιὰ σταναχώρια. Σὰς ἀφίνω. Ὁ βγῶ λιγάκι περίπατο μὲ τὴ Βιχτώρια. Ἐχτές, δταν ἐρχόμουνε ἀπὸ τὸν κ. Χουίταρη, γιὰ τὴ βχδιογραφία, εἶδα στὸ Πεδίό τῆς Μάχης τὸν ἀμαζὰ πὺν τὴν τετάρτη βράδι σὰς πῆγε στὸ σταθμὸ καὶ πὺν ὅλο τὰ πόγεμα μὲ σεργιάνισες μαζί σας. Δὲ φαντάζεστε τὴ χαρὰ μου σὰν τὸν εἶδα. Εἴχασα νὰ σὰς τὸ πῶ στὸ χτεσινὸ μου γράμμα. Ὅλο ἔσας θὰ συλλογιόμυαι στὸν περίπατό μου. — Γύρισα στὶς τρεῖς ἀπὸ τὸν περίπατο. Ἀφέντη μου, πὺς μπορέσατε καὶ τὸ πιστέψατε πὺς τρέχω μόνη μου στοὺς δρόμους; Μὴ φοβάστε. Ἡ Βιχτώρια εἶναι προσεχτικὴ, ἀστηρὴ μάλιστα σὰν καὶ σὰς. Δὲ θέλει οὔτε νὰ βάζω τίς κάλτσες μου μονάχη. Μαζὶ βγαίνουμε καὶ πηγαίνω ἡσυχα ἡσυχα, κάποτες μὲ παίρνει καὶ ἀκούμπῶ στὸ μπράτσο της. Κατεβήκαμε τὸ μικρὸ τὸν κατήφορο διπλα στὴν Πόρτα καὶ βρεθήκαμε ἀμέσως στὸ περι-βόλι τῆς παράτσας ἐπ' ὅπου μὲν δείχνανε τὸ λιμάνι καὶ πέρα τὸ στόμα τοῦ λιμανιοῦ. Ἡ θάλασσα εἴτανε ὁμορφὴ ὁμορφὴ καὶ μαυιὰ μαυιὰ, ὁ ἥλιος χτυποῦσε μὲ τόση δύναμη πὺν ἀναγκάστηκε ἡ Βιχτώρια νὰνολῇ τὴν ὀμπρέλλα της νὰ μὲ σκεπᾶση. Ἐλε-

γες πὺς ἦρθε πιά ὁ Ἀλωνάρης καὶ πὺς φτάσαμε στὸ Χαμνοκρόφι. Ἀχ πόσο θὰ τὸ πεθυμούσα νὰ τὰ βλέπατε ὅλα ὅλα, καὶ τᾶσπρα τὰ πουλιὰ πὺν πετούσανε ἀπάνω στὴ θάλασσα, καὶ τὰ καράβια, μὰ δὲν ἔξερετε! καράβια εἶχε δυὸ φορές περισσότερο ἀπ' ὅσα εἶχε ἄλλοτες. Εἴμουνε τόσο χαρούμενη πὺν ἔφυγα τραγουδώντας. Συχνὰ συχνὰ θὰ πηγαίνω, ἐπειδὴ εἶναι καὶ κοντά.» Τὴν κεριακή, δέκα. «Ναί, ἀλήθεια, τὴν ἀγαπῶ τὴ μικρὴ μου τὴν κάμαρ, δὲ βαριόμυαι διόλου, δάκρι δὲν ἔχουσα, οὔτε στιγμαῖα λύπη δὲν εἶδα ὕστερς ἀπὸ τὴν πέμτη βράδι. Μὲ χεδέβετε ὅλοι σας μὲ τὸ παραπάνω καὶ πὺς μπορεῖτε νὰ τὸ πιστέψετε, ὅς εἶναι κ' ἕνα δευτερόλεπτο, πὺς βαριόμυαι; Καλέ, βαριόμυαι δὲ δέκα φορές λιγώτερο παρὰ στὸ Παρίσι, ὅπου δὲν ἔξερουνε οἱ γιατροὶ νὰ μὲ γιατρέψουνε. Μονάχα τὸ βράδι προφταίνω τὴν παινεμένη μου τὴ φημερίδα κ' ἡ δουλειὰ μου εἶναι νὰ ξαναδιαβάω τὰ γράμματά σας διωνῶνε, νὰ περπατῶ, νὰ πίνω, νὰ τρώγω καὶ νὰ κοιμῶμαι. Ὑῆ μερὰ περπάτησα τριάντα μέτρα, μὰ ὁ κ. Κούρης μὲ εἶπε πὺς μπορῶ νὰ περπατήσω καὶ τρακόσια. Ἡ ὄψη μου, λένε, λαμπρή. Μ' ἕνα λόγο ἀκούω μόνο κοπιμμένα καὶ ἀπὸ τοὺς γιατροὺς καὶ ἀπὸ τίς τρεῖς μου νοσοκόμες, καὶ τὸ πιστέβετε; εἶμαι τόσο

μυόσιχη πὺν μὲ κάνει πολὺ καλὸ νὰ τὰκούω. Χάδια καὶ χάδια παντοῦ μεριά.» Τὴν ἄλλη μέρα ἔβγαينه μὲ τὰμαξὶ μιὰμιση ὄρα περίπατο, μακριὰ μακριὰ, ἔσα μὲ τὸ στόμα κάτω τοῦ λιμανιοῦ, ἀκολουθώντας τὸ γιαλί, κ' ἔγραφε τοῦ Ἀντρέα «Τώρα εἶμαι σὰν τὰ παιδιὰ, ὅλα περίπατο γυρεύω. Τὴν περίπατό μου τὸ σημερὸν πρεπεῖ νὰ τὸν ξανακάμουμε μαζί, σὰν ἔβητε στο Μπ...» Ὁραῖος ὄραῖος περίπατος καὶ ὁ καιρὸς μὲ γλύκα μοναχὴ. Ἀγκνη-τέ μου ἀφέντη, γύρισα σπιτι στὶς τέσσερις παρὰ εἴκοσι κ' εἴμουνε γιὰ νὰλλάξω, σὰ μὲν φέρανε τὸν τελέγραφο σας. Εἴμουνε βέβαιη πὺς θὰ μὲν τελε-γραφοῦσατε χαίτις; τῆς ψεινῆς μου θερμοκρασίας. Φοβόμουνε μήπως καὶ δὲν εἴσαττε ὁκχριστιμῖνος Σὰ γύρισα, βῶτησα ἔρτυς καὶ πειδὴ ἀκίμη δὲν εἶχε, εἶπα μέσα μου πὺς ἔσως καλῆτερα ἔτσι ἀφοῦ δὲ μὲν ἔλενε τίποτα, θὰ πῆ πὺς δὲν πειραζει γλύτωσα. Κι ὡς τόσο πάλι χαζέλα δταν τὸν ἔλαβα. Ἐπειτα μὲν φέρανε τσᾶι στὶς τέσσερις μὲ χρὺο κρέας, μὲ καρύδι καὶ μὲ μπισκοττάκια. Ὁχτὼ μέρες πὺν ὕστερα, τὴν κεριακή, δεκαεφτά, τὴν ἡσυχάζε μὲ λόγια πὺν τᾶβρισκε ἡ καρδιά της, ἡρωικὰ συνάμα καὶ ἀπαλὰ. α.ἵναι ὁ λογισμὸς μου τόσο συχνὰ μαζί σας πὺν ξεχνῶ νὰ σὰς σημειώσω χίλιες λεφτομέρειες.

λέω ;), γύρισε πάλι στὸν ἀνθεσπαρμένο δρόμο, στὸ δρόμο πού ἀγαπάμε νὰ περπατοῦμε δὴ οἱ Ρωμιοί, καὶ πού λαχταράμε νὰ βλέπουμε καὶ τοὺς ἄλλους, νὰ περπατοῦνε. Γίνε δηλ. ΚΑΛΟΣ.

Ἐχει βάσανα, ἔχει φαρμάκια καὶ ὀχεντρες ὁ καινούριος σου δρόμος, Ζαχαρία μου. Θὰ σὲ πάρει ὁ κόσμος γιὰ κηκό, θὰ σὲ συκοφαντήσει, θὰ ζητήσει νὰ σέπικηρύξουν ἀλλὰ Σαντα, θὰ σὲ πῶνε μοχθηρό, ἀνίκανο, γελοῖο, καὶ θὰ σοῦ φορτώσουνε στὴ ράχη σου δὴ τὰ λαχταριστὰ καὶ μυρουδάτα ἐπίθετα πού σκορπᾶνε μ' ἀπλοχεριά οἱ εὐγενικοὶ καὶ καλοκάγαθοι Ρωμιοί. Ἀκου με πού σ' τὸ λέω καὶ κάτι ξέρω, παιδί μου. Οἱ κακοὶ ἀνθρώποι δὲν καλοπερνᾶνε στὸν τόπο μας, δὲν τοὺς σηκώνει τὸ ἀγέρι μας. Οἱ κακοὶ ἀνθρώποι σουβλίζονται δῶ. Τὴν ἴδια τύχη θ' ἔχεις καὶ λόγου σου, ἔ δὲν ἀλλάξεις δρόμο, καὶ νὰ μοῦ τὸ θυμάσαι. Ὁ φίλος μας ὁ «Νουμάς» ἄλλαξε πιά καὶ θὰ δεῖς δῶ καὶ ὁμπρὸς τὴν ἐπιτυχία του. Νὰν τονε μιμηθεῖς καὶ σὺ, νὰκολουθήσεις τὰχνάρια του καὶ μιὰ μέρα θὰ βλοῖγας τὸνομά του καὶ θὰν τονε φωνάζεις Σωτήρα σου. Τί θέλεις καὶ συμπεθεριάζεις μὲ τὴν στριμένη κακόγρια, τὴν κυρ-Ἀλήθεια ; Τί σοῦ φταίει ὁ κόσμος καὶ τὸν πικραίνεις ; Τί σοῦ φταίει τελοσπάντων ὁ Ζαχαρίας καὶ τονε δολοφονεῖς ;

Ἀκουσε, Ζαχαρία μου. Ὁ ὀλογάλανος οὐρανὸς μας πρέπει νὰ μείνει πάντα ὀλογάλανος καὶ δὲν ἔχουμε δικαίωμα νὰν τονε μαυρίζουμε μὲ τὰ σύγνεφα τῆς Ἀλήθειας. Ὅποιος δὲν ἀκολουθεῖ αὐτὸ τὸ νόμο εἶναι κακὸς ἄνθρωπος, εἶναι ἀκόμα (σκόψε νὰ σοῦ τὸ πῶ μυστικά) καὶ ΠΡΟΔΟΤΗΣ.

Σὲ δακρυοφιλῶ
ΙΕΡΕΜΙΑΣ

ΧΑΜΕΝΗ ΕΛΠΙΔΑ

(Ἀπὸ τὸ καινούριον βιβλίον τοῦ Κώστα Παρορίτη
«ΟΙ ΝΕΚΡΟΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ»)

Ἡ γριά βγήκε ἀπὸ τὴ μικρὴ καμαρούλα πατώντας στὰ νύχια καὶ ἤρθε καὶ κάθισε σταυροπόδι δίπλα στὸ τζάκι. Ἡ φωτιά λαμποκοπούσε καὶ ὤζετο ὁ ἀέρας σφύριζε· στὰ κεραμίδια δυὸ γάτες κυνηγιόντανε νιαιρίζοντας. Ὁ γέρο Κωσταντῆς ἔσκυβε τὸ κεφάλι σταβρώνοντας τὰ χέρια στὸ στήθος του. Ἀνάμεσα τους καθότανε ὁ Γιάννης, τῆμοφο παληκῆρι, πού τὸν εἶχανε πάρει ἀπὸ μικρὸ καὶ θὰ τὸν κάνανε καὶ γαμπρὸ στὴν κόρη τους, τὴν Καλομοῖρα.

— Τί κάνεις; ρώτησε σιγαλὰ ὁ γέρο Κωσταντῆς

πάντα θαρρῶ πὼς σὰς τὰ λέω. Ναί, μοῦ βάλανε προχτές ἕνα φύλλο μπαμπάκι προτοῦ βγῶ, νὰ μὴν κρυώσω, στὸ στήθος. Τὴν παρασκευή, μ' ἀλείφανε καὶ μὲ ἰώδιο, γιατί ἐβήξα τὴ νύχτα λιγάκι, φαίνεται, ὅπως καὶ στὸ Παρίσι, μὰ λιγώτερο τώρα. Μὲ περιποιούνται, μὲ λατρεύουνε, δὲ φαντάζεστε· μοῦ φέρνουνε μπουκεττάκια, μοῦ μαγερίζουνε ὅτι μοῦ περάση, ὅτι ζητήσω. Ἰδοὺ λοιπὸν καὶ τὸ φαγί μου σήμερον στὸ πρόγεμα· ἕνα καλὸ καλὸ πιάτο σούπα μὲ χόρτα, πατάτες καὶ ἀλεβριόκα, ἕνα κομμάτι κρύο κρέας, μιὰ φτερούγα τῆς ὀρνίθας ζεστή, τρεῖς χοντρές πατάτες, ζυμαρικό, ἕνα τσαμπὶ σταφίδα καὶ μιὰ μποτίλια μπύρα. Λοιπὸν ἂν ἔχετε παράπονα καὶ ἔ μὲ λυπᾶστε ἀκόμη, θὰ σὰς πῶ καὶ γώ. Μὰ μπράβο σας ! Ἀχμὰνὰ δὲν πηγαίνω διόλου, γιατί ἔχω κουράγιο, πολὺ κουράγιο μάλιστα καὶ σὰς βεβαιώνω πὼς εἶναι τὸ κυριώτερο, τὸ ἡθικὸ μας, ἕνα ἡθικὸ πού νὰ στέκη, ἔπειτα ὁ ὕπνος καὶ ἔπειτα ἡ καλὴ θροφή, καὶ πρέπει νὰ πῶ, ἀγαπητέ μου ἀφέντη, πὼς μὲ τὸ ἡθικὸ πού ἔχω καὶ μὲ τὸ ἡθικὸ πού στέλνετε κάθε μέρα, τίποτις παραπάνω δὲ μοῦ χρειάζεται. Ὁ καὶ Σεβιλὰς βρίσκει πὼς καὶ τὸ φυσικὸ μου πρόδιδε σημαντικά. » Περύεργο πού ἡ μοναξιά δὲν τῆς ἀπάρειζε καὶ τοῦ τὸ ξεδιάλιζε τὴν ἀκόλουθη τὴν κεριακή, τίς

— Ἦσυχη εἶναι τώρα, ἀποκρίθηκε ἡ γριά. Ἡ γριά ἀνασκάλεψε τὴ φωτιά· ἡ ἀγωνία εἰτανε ζουγραφιστὴ στὰ πρόσωπα δλωνῶν. Ὅλοι σκυμμένοι κοιτάζανε τὶς σπιθες τῶν ξύλων καὶ τὴ στάχτη τὴν ἀσημένια πού λίγη λίγη σωριαζότανε χάμω μὲ ἔπειρα διαμαντάκια στὴ μέση. Ἀξαφνὰ ἀκούστηκε ἀπὸ τὴ μέσα κάμαρα ἕνα βογγητό. Ἡ γριά σηκώθηκε σὰ νὰ τὴνὲ κούνησε μηχανή καὶ ἔτρεξε βιαστικὴ μέσα. Τὰ βογγητὰ ἐπαναληφθήκανε καὶ ἔπειτα πᾶσανε ἡ γριά ἤρθε καὶ ξανακάθισε στὴ θέσι τῆς ἀμύλητης.

— Δὲν πᾶει καλὰ, μουρμούρισε ὁ Γιάννης. Χωρίς γιαντὸ τόσες μέρες. . .

Ὁ γέρος τονε κοίταξε μιὰ στιγμὴ καὶ πάλι ξανάσκυψε τὸ κεφάλι· ὁ Γιάννης σάπασε· ἔπειτα ξανάρχισε.

— Χωρίς γιαντὸ. . . καὶ ἡ κάψα νὰ μὴν πέφτῃ. . . πού θὰ καταντήσῃ ἔτσι. . .

Ἀκούστηκε ἕνα τσιτσιριτό· ὁ γέρος ἀνασῆκωσε τὰ μάτια του, εἶδε τὸ καντήλι πού ζύγωνε νὰ σβήσῃ καὶ εἶπε στὴ γριά.

— Τὸ καντήλι τσιτσιρίζει· δὲ σηκώνεσαι νὰ τοῦ ρίξεις λίγο λάδι;

Ἡ γριά κατέβασε τὸ καντήλι μπροστὰ ἀπὸ τὴ μαυροκαπνισμένη εἰκόνα, πέταξε τὴν κάφτρα, ἔχυσε λάδι στὸ ποτήρι καὶ ἡ φλόγα ξαναζωντάνεψε.

— Χωρίς γιαντὸ. . . μουρμούρισε πάλι ὁ Γιάννης· κρέμα στὸ κορίτσι.

Ὁ γέρος πάλι δὲν ἀποκρίθηκε.

— Δὲ λὲς τίποτα πατέρα καὶ σὺ; Ἔτσι θὰ τὴν ἀφήσουμε χωρὶς γιαντὸ; ξαναεῖπε ὁ Γιάννης.

— Τί νὰ πῶ; — μουρμούρισε ὁ γέρος — ὅ,τι-εἶναι θέλημα Κυρίου νὰ γίνῃ, θὰ γίνῃ.

— Θέλημα Κυρίου, στέναξε ὁ Γιάννης καὶ ἀφοῦ σηκώθηκε ἀπὸ χάμω ἄρχισε νὰ περπατᾷ μέσα στὴν κάμαρα· ἔπειτα στάθηκε στὸ παραθύρι καὶ μέσα ἀπὸ τὸ ραγισμένο τζάμι κοίταξε τὸν κατάμαυρο οὐρανὸ· ἔπειτα ζύγωνε στὴ διπλανὴν κάμαρα καὶ ἀφουγκράστηκε προσεχτικὰ κάμποση ὥρα.

— Δὲ μούπες, Ἀλήθεια, τί θέλει ὁ παπὰ Ἡλίας πού πᾶει καὶ ἔρχεται; ρώτησε ὁ Γιάννης· ἀπὸ τὴμέρα πούπεσε χάμω ἡ Καλομοῖρα μας δὲν πέρασε μέρα πού νὰ μὴ μᾶς ἐπισκεφτῇ.

Ὁ γέρο Κωσταντῆς τὸν κοίταξε στὰ μάτια.

— Ὁ παπὰ Ἡλίας εἶναι ἅγιος ἄνθρωπος παιδί μου καὶ ἂν ἔρχεστε στὸ σπίτι μας, γιὰ καλὸ μας ἔρχεται.

— Δὲ λέω ὅχι, πατέρα· μὰ θάθελα νὰ ξέρω τί λέτε· συχνὰ σὰς βλέπω νὰ κρυφοκουβεντιάσετε· τρέχει τίποτα;

— Τί ἄλλο θές νὰ τρέχῃ; ἡ Καλομοῖρα μας εἶναι ἄρρωστη.

— Γι' αὐτὴν τὸ λοιπὸ λέτε;

— Γιὰ ποιόνε θέλεις νὰ λέμε παιδί μου; ὁ παπὰ Ἡλίας εἶναι ἀληθινὰ ἅγιος· ἂν εἶναι νὰ γιάνῃ ἡ Καλομοῖρα μας μόνο ὁ Παπὰ Ἡλίας μπορεῖ νὰ τὴν

γιάνῃ. Ἀπὸ γιαντὸς δὲν εἶναι προκοπή· ὁ Θεὸς ἄμα θέλει. . . καὶ τὴ μακαρίτισσα τὴν ἀδερφή μου οἱ γιαντὸι τὴνὲ φάγανε. . . Μὰ ἀνάθεμα στὴ φτώχεια παιδί μου!

Ὁ Γιάννης σκίφτηκε λίγο.

— Ἄν εἶναι γιὰ τὴν Κλομοῖρα πατέρα νὰ σκίσω τὴ γις νὰ βρῶ τὰ λεφτὰ πού χρειάζονται· μὰ πὲς μου τί τρέχει; ἔχει τίποτις γιαντὶκά ὁ παπὰ Ἡλίας πού κουστίζουμε;

Τὴ στιγμὴ κείνη οἱ γάτες πού μαλλώνανε στὰ κεραμίδια οὐρλιάζανε ἄγρια. Κομματάκια ἀσβέστη πέσανε ἀπὸ τὸ νταβάνι στὸ κεφάλι τοῦ γέρου ὁ ἀέρας πού κατέβαινε ἀπὸ τὴν καμινάδα σκόρπιζε τὴν καπνὸ μέσα στὴν κάμαρα. Τὰ μάτια δλωνῶν εἴτανε δακρυσμένα. Ἡ γριά κουνούσε τὸ κεφάλι τῆς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ σὰν ἀπελπισμένη.

— Ἐχει παιδί μου. Γιαντὶκά πού εἶναι ἕνα καὶ ἕνα. Ἐχει ἄγια λείψανα, τίμιο ξύλο ἀπὸ τὸν Ἅγιον Τάφο καὶ σταυρολούλουδα ἀπὸ τὸν τάφο τοῦ Χριστοῦ. Μὰ χρειάζονται παράδες γιὰ δὴ αὐτὰ καὶ πού νὰ βραβοῦνε.

Ὁ γέρος ἀνασῆκωσε.

— Γιὰ διακόσιες δραχμὲς χάνω τὸ παιδί μου, μουρμούρισε καὶ τὰ μάτια του βουρκώσανε.

Ὁ Γιάννης σωποῦσε.

— Δὲν εἶναι καλύτερα, πατέρα, νὰ τις δώσουμε στοὺς γιαντὸς αὐτὲς τίς δραχμὲς, ἂν εἶδνε ὁ Θεὸς καὶ τίς οἰκονομούσαμε;

Ὁ γέρος τονε κοίταξε μὲ ἐκπληξή.

— Κουήσου ἀπὸ τὴ θέση σου, παιδί μου! Κάνε τὸ σταυρό σου! Αὐτὸ πού λὲς εἶναι βλαστῆμα! Τί ἔχουνε νὰ κάμουνε οἱ ἄνθρωποι μπροστὰ στὰ ἄγια λείψανα.

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ὁ γέρο Κωσταντῆς σταυροκοπήθηκε μὲ εὐλάβεια.

Ἡ γριά ἔρριξε λίγα κλήματα στὴ φωτιά. Ἐκανε κρύο μέσα στὴν κάμαρα. Ἐνα τζάμι εἴτανε σπατμένο καὶ ὁ ἀέρας ἔμπαινε σφυριχτὰ· ἡ γριά σηκώθηκε, πῆρε ἕνα ρούχο καὶ στούπωσε μὲ αὐτὸ τὴν τρύπα γιὰ νὰ μὴν μπαίῃν τὸ κρύο. Ὁ Γιάννης σηκώθηκε ἀπὸ χάμω.

— Πᾶς νὰ κοιμηθῇ; ρώτησε ὁ γέρος.

Ὁ Γιάννης δὲν ἀποκρίθηκε· πῆγε στὴν κάμαρα πού κοιμότανε, ἔλειψε κάμποση ὥρα καὶ ἔπειτα ξαναγύρισε κρατώντας ἕνα μάτσο χαρτιὰ στὰ χέρια του. Τάρριξε στὴν ποδιά τοῦ γέρο Κωσταντῆ λέγοντας.

— Πάρε τα αὐτὰ πατέρα· εἶναι διακόσιες δραχμὲς. Τὶς εἶχα γιὰ τὰ ἐξόδα τοῦ γάμου μας. Δόσε τις τοῦ παπὰ Ἡλίας· φτάνει νὰ μᾶς κάνῃ καλὰ τὴν Καλομοῖρα μας.

Ὁ γέρος τονε κοίταξε μὲ μάτια γεμάτα βωμοσύνη. Ἡ γριά σκούπησε ἕνα δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια τῆς.

— Ἐχε τὴν εὐχή μας παιδάκι μου, εἶπε ὁ γέρος. Ὁ Γιάννης ἔστρωσε μιὰν ἀντρομίδα καὶ ξαπλώ-

εἰκοσι τέσσερις· «Ἡ κεριακή ἐδῶ εἶναι μέρα σὰν πὺ λυπητερὴ παρὰ πού εἶναι. ἄλλου· ὅλες οἱ νοσοκόμες τραβιδοῦνται, πάνε στὶς προσεφκές, στοὺς ψαλμούς καὶ στὰλληλουῖα· βῆμα στὶς σκάλες δὲν ἀκούγεται, κρότος δὲν ἀκούγεται στὴν Κλινικὴ κανίνας. Τί νὰ σὰς πῶ ; Ἐμένα πολὺ μοῦ ἀρέσει τέτοια ἡσυχία καὶ τέτοια μοναξιά. Εἶμαι σὰν τὴν Κυρία. Μοῦ ἀρίσει ὁ κόσμος, μὰ μοῦ ἀρέσει πολὺ καὶ νὰ εἶμαι μόνη μου συχνὰ. Τὰγγελοῦδι μου μονάχα δὲ μὲ ταραξεί· ἀφτό, καὶ νὰ εἶναι στὴν κάμαρα, δὲν πειράζει· σὰ νὰ εἶμουνε μόνη. Ἀχ ! τί λαμπρὰ πού κοιμάται κανεῖς, ἀκόμη καὶ σὰν ἀνοίγει τὴ φωνή τῆς, νὰ τραγουδήσῃ, τὸ Μοιριτούλι μου, ἡ σὰν ἔρχεται νὰ μοῦ δώσῃ δυνχωτικό, νὰ μοῦ δώσῃ, πού λέει, κείνα τὰ φιλάκια τῆς. Πηγαίνω πολὺ, πολὺ καλὰ.»

Μὲ τὴν ἀγάπη τῆς μοναξιάς ἡ Κατινούλα ἐνοούσε τὴν Ὀλία, τὴν Κυρία, πού ἄλλοτες, σὰ δούλες ὁ Ἀντρέας στὸ ἐργαστήρι του, καθότανε καὶ ἔπλεκε τοὺς λογιισμούς τῆς, τοὺς ἀφιέρωνε στὸ λατρεμένο σὰν τρυφερὸ παντοτινὸ στεφάνι, καὶ βωτοῦσε ἂν τάχα καὶ ἀφτός, στὴ δουλειά του ἀπάνω, στεφάνωνε μὲ τὸ λογισμό τῆς καθε του λογισμό. Ἀνατρίχισε ὁ Ἀντρέας ὅταν τὸ εἶδε στὸ γράμμα τῆς Κατινούλας καὶ θυμήθηκε, μὰ στὰ γράμματά τῆς

τὸ μάτι του ἀνῆλθα τοῦ γύρεβε τί τοῦ εἶλεγε καὶ τοῦ ἴδιου. Ἡ μεγάλη τῆς ἡ ἀφέλεια ἔβρισκε πάντα κάτι θεόγλυκο νὰ τοῦ πῇ· ἀρπάξε ὁ Ἀντρέας τὰ λόγια τὰ χρυσά, καὶ ὅτι διαβάζε ἀνάλογο, τὸ μελετοῦσε ὅλη μέρα ἡ καρδιά του, τὸ ψιθυρίζανε τὰ χεῖλιά του.

«Χαιρετῶ τὴ μονάκριβή μου φαρμακία, τὸ μονάκριβο τὸ σπίτι, καὶ χάρις χάρις ἐσᾶς, ἀφέντη, πού δὲν πάθω μιὰ στιγμὴ νὰ σὰς συλλογιόμηναι, πού εἶστε γιὰ μένα τόσο καὶ τόσο καλός.» Ἡ στὴν ἀρχὴ καθε γραμματιοῦ τῆς ἡ στὸ τέλος ἡ στὴ μέση, ὡς καὶ ἀπὸ τὰ παραμικρὰ σκάλιζε ὁ Ἀντρέας θροφή καὶ ἀνάσα γιὰ τὸ αἶσθημά του, τῆγνωστό του, τὰμολόγητο στὸν ἑαφτό του· «Καλὸ μοῦ κάνετε ὅσο γίνεται, μὲ γιαντρεύετε μὲ τὰ γράμματά σας ἐκεῖνα. — Θαμάζω τὴν πομονή σας, τὸ κουράγιο σας, πού σταθήκατε καὶ ἀντιγράψατε καὶ σημειώσατε ὅλες μου τίς θερμικρασίες, ταχτικὰ ταχτικὰ, μὲ τὰ ἱστορικὰ τῆς καθεμιάς, γιὰ τοὺς γιαντὸς μου ἑδῶ. Σὰς ἔχω μέσα στὴν καρδιά μου· ἡ ἀφωσιωμένη σας πού ὅλους σὰς ἀγαπᾷ. — Λοιπὸν εἶναι ἀλήθεια πού ὁ Κύριος, τὴν πρώτη τοῦ Γεννάρη, τὸ βράδι, θᾶναι στὸ Μπ... μαζὶ μου ; Ἀλήθεια ; Δὲν μπορῶ νὰ τὸ πιστέψω, μὰ φοβοῦμαι τὸν κόπο, τὴν ἀνησυχία, καὶ ὅμως εἶμαι